

ननुआत्मनोऽलिंगशरीरादन्यत्वेऽपिअहं दुःखीत्याद्यनुभवाद्दुःखादिधर्माश्रयत्वंदुर्वारं ततश्चभीष्मादिबंधुवर्गनाशेसतिदुःखसंबंधोभवत्येवेत्याशंक्याह मात्रास्पर्शा इति भीयतेविषयाआभिस्तामात्राद्रियवृत्त यः यद्वादशप्रज्ञामात्राःवागादयः दशभूतमात्राःनामादयःकौपीतकिप्रसिद्धाद्रियविषयरूपापाशाः तासांस्पर्शाःपरस्परंविषयविषयिभावेनसंबंधा इतिव्याख्येयं यद्वामात्राप्रमात्रासहस्पर्शाःविषयेन्द्रियसं बंधाः स्पर्शशब्दस्यतद्वाचित्वंस्पर्शान्कृत्वाबहिर्बाह्यानित्यत्रदृष्टं तत्रस्पर्शपदेनतद्वतोःविषयेन्द्रिययोरपिलाभः तेनप्रमातुःप्रमाणद्वाराप्रमेयेणसहसंबंधाःसर्वेशीतोष्णादिवदागमापायिनःउत्पत्तिविनाशशीलाःअ तएवानित्याश्चतद्वदेवसुखदुःखदाश्च अतस्तानूतितिक्षस्वसहस्य हेकौतेयभारतेत्युत्तमवंश्यत्वेनधीरत्वमस्यसूचयति प्रमातृत्वादिरनर्थोहिमुमिसमाधिप्रहावेशादिष्वभावाज्जापत्स्वमादौभावाच्चकादाचित्कतया आत्मनिप्रतीयमानोपिरजूरगादिवन्मिथ्याभूतःसन्नतद्धर्मत्वंभजते यद्वियत्राभेदेनकदाचिद्भ्रातिकदाचिन्नतत्तत्राध्यस्तरज्ज्वामिवसर्पः प्रमात्रादिश्चप्रतीचिप्रत्यगभेदेनकदाचिद्भ्रातिअतोमिथ्येतिनिश्चितं तेनप्र तीचिप्रमातृसंबंधएवनास्ति सत्यमिथ्यावस्तुनोर्वास्तवसंबंधायोगात् प्रमातृधर्माणांदुःखादीनांतुप्रतीचिसंबंधोदूरापेतएव कथंतर्ह्यात्मनिदुःखित्वप्रत्ययः तत्तदुपाधितादात्म्यात्प्रासादितिब्रूमः अतएवजाप

मात्रास्पर्शास्तुकौतेयशीतोष्णसुखदुःखदाः ॥ आगमापायिनोनित्यास्तांस्तितिक्षस्वभारत
॥ १४ ॥ यंहिनव्यथयंत्येतेपुरुषंपुरुषर्षभ ॥ समदुःखसुखंधीरंसोमृतत्वायकल्पते ॥ १५ ॥

तिदृष्टदुःखंस्वमेनानुवर्त्तते स्वमदृष्टंवाजापतिनदृश्यते तथाचश्रुतिः सयत्तत्रपश्यतिपुण्यंचपापंचानन्वागतस्तेनभवत्यसंगोह्यंचपुरुषइति कामःसंकल्पोविचिकित्सेत्यादिश्रुतिरेतत्सर्वमनएवेतिअभेदनिर्देशात्का मादिसर्वविकारोपादानत्वंमनसएवाह तस्मात्स्वमइवात्मनिदुःखित्वप्रतीतिर्भातिरेवेतिइष्टवियोगजनितांतांस्तितिक्षस्वेतिभावः ॥ १४ ॥ तितिक्षाफलंप्रत्यक्षमेवेत्याह यंहीति एतेमात्रास्पर्शाःप्राक्कव्याख्यातरी त्यात्रिविधाअपियंजापतित्वमेऽसंप्रज्ञातसमाधौवानव्यथयंतित्वास्थान्प्रव्यावयंति पुरुषंपूर्वुअष्टासुवसतीतिपुरुषस्तं पुरश्च कर्मेन्द्रियाणिखलुपंचतथापराणिज्ञानेन्द्रियाणिमनआदिचतुष्टयंच प्राणादिपंचक मथोवियदादिकंचकामश्चकर्मचतमःपुनरष्टमीपूरितिप्रसिद्धाः यद्वास्थूलसूक्ष्मोपाधिमध्येएवइतरासांसंतर्भावादत्रपूरितितमएवप्राज्ञं तेनकारणोपाधेरपिआत्मनोविविक्तत्वंदर्शितं पुरुषर्षभेतित्वमप्येतदनुभ वितुंयोग्योसिसर्वपुरुषश्रेष्ठत्वादितिसूचयति उपाधित्रयत्यागादेवसमदुःखसुखेयस्यतं नहिसमाधिस्थस्यसुखायदुःखायवाशीतोष्णस्पर्शोभवतइतियुक्तमस्यसमदुःखसुखत्वं धीरंध्यायिनंचयोगिनंचनव्यथयं तिसोऽमृतत्वायमोक्षायकल्पतेयोग्योभवति ॥ १५ ॥